Supliment al revistei „Impact strategic"

COLOCVIU STRATEGIC

Nr. 3 (162) / 2019
Indexat în CEEOL

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I"
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

COOPERAREA CIVILI-MILITARI ÎN CADRUL MISIUNII ONU ÎN LIBERIA (UNMIL)

Petre Răzvan ENACHE

Civil-military cooperation in UN Mission in Liberia (UNMIL)

Abstract: *Due to the fact that the fighting between the government forces and the various fighter groups were increased and the humanitarian situation severely affected, the UN Security Council decided to run a UN mission, called UNMIL. At the level of the central structure, but also at the local level, directly subordinated to the Office of the Special Representative of UN Secretary General in Liberia, a Civil Affairs component accomplished specific activities with the role to ensure the interface between the mission command and the local actors, fullfilling multiple essential specific tasks. Also, at the Battalion level, we could find the CIMIC component and also the UN military observers teams had a CIMIC officer in charge. A peculiarity of this missionwas the presence of Civil Affairs and CIMIC elements.*

Keywords: *civil affairs, civil-military cooperation, quick impact projects, transition.*

Cooperarea civili-militari în cadrul misiunii ONU în Liberia (UNMIL)

Rezumat: *Datorită faptului că în Liberia luptele între forţele guvernamentale şi diferitele facţiuni ostile au fost intensificate, iar situaţia umanitară puternic afectată, Consiliul de Securitate al ONU a hotărât să desfăşoare o misiune ONU, denumită UNMIL. La nivelul structurii centrale, dar şi la nivel local, direct subordonată biroului Reprezentantului Special al Secretarului General al ONU, îşi desfăşura activitatea specifică componenta de Afaceri Civile, cu rol de a asigura interfaţa dintre comanda misiunii şi interlocutorii locali, îndeplinind o multitudine de sarcini specifice esenţiale. De asemenea, la nivelul unităţilor de tip batalion, exista componenta CIMIC, iar echipele de observatori militari aveau în compunere un responsabil CIMIC. O particularitate a acestei misiuni o reprezintă prezenţa atât a elementelor de Afaceri Civile, dar şi a elementelor CIMIC.*

Cuvinte-cheie: *afaceri civile, cooperare civili-militari, proiecte cu impact imediat, tranziţie.*

***Petre Răzvan ENACHE**, instructor superior în Departamentul Forțe Terestre/Facultatea de Comandă și Stat Major din cadrul Universității Naționale de Apărare „Carol I" București, este doctorand în domeniul Științe Militare în aceeași instituție academică (e-mail: razvann_enache@yahoo.com).*

Introducere

Cele două războaie civile care au avut loc în Liberia în perioadele 1989-1996 şi 1997-2003 au dus la pierderi de vieţi omeneşti semnificative, aproximativ 150.000 de oameni pierzându-şi viaţa în acea perioadă, majoritatea dintre ei fiind civili. Lupta pentru putere şi diferenţele dintre populaţia indigenă şi americano-liberieni au stat la baza acestor sângeroase războaie civile, care au avut loc pe teritoriul statului Liberia. De asemenea, un număr semnificativ de liberieni (aproximativ 850.000) au devenit refugiaţi, părăsind ţara şi găsindu-şi adăpost în ţările vecine.

Pe data de 8 iulie 2003, urmare a faptului că luptele între forţele guvernamentale şi diferitele facţiuni luptătoare au fost intensificate, iar situaţia umanitară puternic afectată, Secretarul General al ONU l-a numit pe Jacques Paul Klein ca Reprezentantul Special al său/SRSG în Liberia. Acesta a fost însărcinat să coordoneze activităţile agenţiilor ONU prezente în Liberia şi să sprijine eforturile către o tranziţie stabilă.

În vederea stabilizării situaţiei, pe data de 1 august 2003, Consiliul de Securitate a adoptat Rezoluţia 1497 prin care se autoriza desfăşurarea unei forţe multinaţionale în Liberia. Secretarul General al ONU a recomandat Consiliului de Securitate să autorizeze desfăşurarea unei forţe ONU de menţinere a păcii de aproximativ 15.000 de persoane, incluzând 250 observatori militari, 160 ofiţeri de stat major, 1.115 ofiţeri de poliţie, cinci unităţi militare cu forţe înarmate, precum şi o componentă de civili şi elemente de sprijin necesare.

Ideea de bază era crearea unei operaţii multidimensionale având în compunere componente ce vizau următoarele domenii precum cel politic, militar, de poliţie, justiţie penală, afaceri civile, drepturile omului, probleme de gen, protecţia copilului, dezarmare, demobilizare şi reintegrare, informare publică, dar şi o componentă electorală desfăşurată în timp util.

Începea aşadar o misiune a ONU în Liberia, efort care a fost susţinut până în luna martie a anului 2018, care a jucat un rol extrem de important în refacerea stabilităţii şi securităţii ţării, dar şi eliminării virusului Ebola care a afectat puternic ţara.

1. Componentele Misiunii ONU în Liberia şi rolul acestora

UNMIL a început în anul 2003, având un mandat iniţial de 12 luni. Rolul misiunii era de a sprijini tranziţia responsabilităţii depline a securităţii către Poliţia Naţională, prin consolidarea capacităţilor sale, de a promova drepturile omului, de a sprijini eforturile naţionale privind reconcilierea, reforma constituţională şi descentralizarea, de a sprijini reforma sistemului de securitate şi de justiţie, de a sprijini participarea femeilor în prevenirea conflictelor, rezolvarea acestora şi construcţia păcii şi de a sprijini cooperarea cu Misiunea ONU din Coasta de Fildeş (UNOCI), în vederea stabilizării situaţiei din zona de graniţă.

În cadrul structurii UNMIL, puteau fi identificate biroul SRSG, biroul locţiitorului SRSG pe probleme de consolidare a guvernării diplomatice, biroul locţiitorului SRSG pe probleme de justiţie şi alte structuri care sprijineau eforturile misiunii. Biroului SRSG i se subordonau direct Celula întrunită de analiză a misiunii/JMAC şi Centrul de operaţii întrunit/JOC. Dintre cele două, JMAC oferea analize strategice şi evaluări ale ameninţărilor posibile care ar fi putut afecta îndeplinirea misiunii UNMIL. Aceasta era o structură destinată sprijinirii planificării şi procesului de luare a deciziilor de către conducerea misiunii, având în compunere personal militar şi civil care gestionau probleme politice, de afaceri civile, militare, de securitate, de poliţie, legislaţie, dezarmare, demobilizare şi reintegrare, afaceri electorale, probleme de gen, protecţia copilului, umanitare, de dezvoltare şi de respectare a drepturilor omului. Observăm în compunerea JMAC, subordonată direct comenzii misiunii, componenta de afaceri civile, cu rol important în gestionarea problemelor legate de guvernare

şi dezvoltare economică.

La nivelul unităţilor de nivel batalion care erau desfăşurate pe teritoriul Liberiei existau componente CIMIC cu rol de a asigura cooperarea şi coordonarea între comandanţii militari şi actorii civili prezenţi în zonă, incluzând agenţiile ONU, precum şi alte organizaţii civile. Componentele CIMIC aveau mai mult rolul de a coordona eforturile de dezvoltare şi reconstrucţie din zona de responsabilitate a unităţilor lor în vederea sprijinirii mediului civil, a identificării problemelor umanitare şi eliminării sau limitării suferinţei umane.

Un aspect specific al acestei misiuni era prezenţa atât a elementelor de afaceri civile, încadrate cu specialişti civili, dar şi a elementelor de cooperare civili-militari/CIMIC, încadrate cu personal militar.

Structurile specializate pe afaceri civile reprezentau, de principiu, interfaţa dintre comanda misiunii şi interlocutorii locali, îndeplinind o multitudine de sarcini specifice esenţiale, grupate în trei mari categorii, astfel: promovarea misiunii, monitorizarea şi facilitarea legăturilor de cooperare la nivel local; consolidarea încrederii, gestionarea conflictelor şi sprijinul reconcilierii; sprijinul restaurării şi extinderii autorităţii statului.

2. Rolul CIMIC în sprijinul mediului civil

Elementele CIMIC din cadrul batalioanelor acţionau pentru evaluarea permanentă a situaţiei civile şi umanitare din zona de responsabilitate, cooperarea şi coordonarea permanentă, atât cu autorităţile locale, cât şi cu agenţiile ONU şi celelalte organizaţii civile prezente în zonă şi, de asemenea, pentru realizarea unor proiecte cu impact imediat, utilizând diferite fonduri existente.

Toate proiectele realizate erau în conformitate cu *Strategia naţională de reducere a sărăciei*, structurată pe patru piloni principali: îmbunătăţirea securităţii, revitalizarea economiei, întărirea guvernării şi legislaţiei, precum şi reabilitarea infrastructurii şi a serviciilor sociale de bază.

Printre proiectele realizate de elementele CIMIC în mod direct sau în cooperare cu agenţiile ONU şi organizaţiile civile, putem include protecţia şi imunizarea copiilor, sprijin cu alimente pentru mai mult de 500.000 copii zilnic, sprijinul agriculturii şi a producţiei de alimente, asistenţa în proiectele medicale, promovarea angajărilor echitabile, construcţia sau reabilitarea de drumuri.

Preocuparea de bază era identificarea problemelor umanitare care necesitau acţiune urgentă în vederea eliminării sau limitării suferinţei umane. Astfel, structurile militare erau prezente zilnic în cadrul comunităţilor locale şi raportau despre situaţiile care necesitau asistenţă urgentă. Mai mult decât atât, elementele CIMIC lucrau îndeaproape cu autorităţile locale, sprijinind acţiunile şi proiectele acestora şi promovându-le în cadrul comunităţilor locale pentru întărirea încrederii.

Un rol important l-au deţinut elementele CIMIC pe timpul epidemiei cu virusul Ebola, care a afectat puternic ţara. Liberia a fost ţara cea mai puternic afectată de acest virus dintre toate ţările din Africa de Vest. Mi-am desfăşurat activitatea ca observator militar ONU în Liberia în perioada 2015-2016 şi am putut vedea atât efectele acestui virus criminal, cât şi măsurile care au fost luate pentru eliminarea acestuia.

În Liberia au fost identificate aproximativ 10.000 de persoane infectate cu virusul Ebola, dintre care aproximativ jumătate şi-au pierdut viaţa. Efortul comunităţii internaţionale, al autorităţilor liberiene, al agenţiilor ONU şi al organizaţiilor civile a fost extrem de mare pentru a elimina acest virus şi a preveni reapariţia lui. În tot acest proces, elementele CIMIC au fost deosebit de active, fiind prezente în cadrul comunităţilor locale pentru a identifica eventualele cazuri, dar şi pentru a sfătui populaţia locală privind măsurile ce pot fi adoptate pentru a nu fi afectată de virus, menţinând permanent contactul cu autorităţile locale, agenţiile ONU şi organizaţiile civile.

De asemenea, pe timpul procesului de tranziţie, elementele CIMIC au deţinut un rol important, fiind în permanenţă în relaţie de coo-

perare şi coordonare cu autorităţile locale şi organizaţiile civile şi identificând vulnerabilităţi ale situaţiei civile din zona de responsabilitate. Printr-o cooperare strânsă cu agenţiile ONU, elementele CIMIC au dezvoltat proiecte cu impact imediat în sprijinul guvernării locale şi rezolvării problemelor umanitare.

Responsabilul CIMIC din cadrul echipei de observatori militari avea rolul de a se relaţiona cu toate entităţile prezente în zonă şi ne referim aici la structuri militare, agenţii ONU, organizaţii civile, autorităţi locale şi, nu în ultimul rând, populaţia locală. Acesta monitoriza situaţia civilă din zona de responsabilitate şi desfăşura, în comun cu elementele de Afaceri Civile sau CIMIC, diferite activităţi specifice, în vederea îndeplinirii mandatului UNMIL.

Observăm, aşadar, rolul extrem de important pe care l-au avut structurile CIMIC în cadrul misiunii ONU în Liberia pentru asigurarea condiţiilor necesare realizării unei tranziţii stabile şi durabile.

Concluzii

În concluzie, doresc să subliniez rolul extrem de important pe care elementele CIMIC l-au deţinut pe timpul efortului ONU în Liberia pentru eliminarea suferinţei umane, rezolvarea problemelor umanitare, sprijinul autorităţilor locale şi realizării unor proiecte cu impact imediat pentru sprijinul mediului civil.

Elementele CIMIC au stabilit şi menţinut permanent contactul cu autorităţile locale, agenţiile ONU şi celelalte organizaţii civile prezente în zona de responsabilitate, în vederea identificării soluţiilor de rezolvare a problemelor umanitare şi de securitate existente. Permanent, acestea s-au aflat în mijlocul comunităţilor locale, interacţionând cu populaţia locală şi identificând problemele majore cu care aceasta s-au confruntat.

De asemenea, pe timpul epidemiei de Ebola, elementele CIMIC au fost active, desfăşurând activităţi specifice şi sprijinind eforturile comunităţii internaţionale de eliminare a acestui virus şi prevenirea reapariţiei acestuia.

Cooperarea cu elementele de Afaceri Civile a dus la obţinerea unor efecte pozitive, eliminând duplicarea eforturilor şi rezolvând împreună problemele cu care autorităţile şi populaţia locală se confruntau în vederea realizării unei tranziţii sigure şi stabile.

Bibliografie:

1. ***, *AJP-3.4.9 – Allied Joint Doctrine for Civil-Military Cooperation*, Edition A, Version 1, NATO Standardization Agency (NSA), February 2013, URL: https://www.cimic-coe.org/wp-content/uploads/2014/06/AJP-3.4.9-EDA-V1-E1.pdf.

2. ***, *Civil Affairs Handbook*, United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support, April 2012, URL: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/civil_affairs_handbook.pdf.

3. ***, *Civil-Military Coordination in UN Integrated Peacekeeping Missions (UN-CIMIC)*, Policy, United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support, Octomber 2010, URL: http://dag.un.org/bitstream/handle/11176/89511/2010.02UNCIMICPolicy.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

4. ***, *UNMIL – United Nations Mission in Liberia*, URL: https://unmil.unmissions.org.

5. Sebastiaan J.H. Rietjens, Myriame T.I.B. Bollen, *Managing Civil-Military Cooperation: A 24/7 Joint Effort for Stability*, Routledge, 2016.

Colocviu strategic
Redactor: CS II dr. Cristian BĂHNĂREANU
Pagină web: https://cssas.unap.ro/ro/cs.htm
e-ISSN 1842-8096, 226/2019

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate
Adresă: șos. Panduri, nr. 68-72, sector 5, București
Telefon: 021.319.56.49, Fax: 021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Site: https://cssas.unap.ro